

Pomhaj Bóh!

Cizklo 33.
16. augusta.

Lětnik 6.
1896.

Szerbiske njedzelske łopjenka.

Wudawaju so kóždy robotu w Esmlerjez knižničizcezetu w Budyschinje a so tam dostacj sa sčtwórtlětnu pšchedpłatu 40 np.

11. njedzela po šwjatej Trojizy.

1 Kor. 15, 1—10.

Stary dobry ewangelij.

Hdyž by so naš ewangelskich něchtó prashecj chytł: šhto je pola waš, šhto je w waszej zyrkwi najwšichšche a najlěpsche? Esmy my nadzjomnje wschitzu pšes jene w tym wotmolwjenju: ewangelij! kaž Luther w 62 s tych 95 šadow wupraji: prawy wěrnny poklad zyrkwi je šwjaty ewangelij krašnosče a hnady Božeje. Stary dobry ewangelij! Kaž pak bohaty wěsče sa tym hlada, hač ma hiščeže šwój poklad, tak tež my derje činimy na na šałožku dženšnišcheje epistole. 1 Kor. 15, 1—10 so teho wěsči šeznič, hač je stary krašny poklad ewangelija hiščeže našch abo hač je so nam w běhu čašow šhubit. Stary dobry ewangelij! Bohu budž džak! my jón mamy. Bóh pomhaj nam, so jón wobkhowamy.

1. Bohu budž džak! my jón hiščeže mamy. Ale džiw je, džiw Boži to je pšchi wschitkich wíchorach a nadpadach na drohe šlowo, pšchi wschěm tym, šhtož je šebi ewangelij dyrbjak lubič džacj: šazpíwanje a šacžíbnjenje židow, hanjenje a pšesčěhanje pšes póhanow, šanjerodjenje a šatomdjenje pšes šchesčizjanow šamnych. Nětko chzedža jón našchemu čašej pšchíhódnny šeznič, ša kóždeho šomodny, to je šrudnje! Ewangelij je šlowo wot šchizja: Šhryštuš je ša našche hřeči wumrjet. Ale to so našchim šarisejškim njespodoba. Ewangelij předuje: Šhryštuš je wot mormnych šorje štanjł. Ale to so šašo šaduzejškim njespodoba.

Ewangelij chze šbóžnych čzinič, ale to so šašo našchemu po šwěče a pjenješach hlódnemu narodej lubič njecha a tak so na šnjesowym šlowje, kaž by to lěkarstwo było wokolo lěfari, kaž dyrbjeli šhori hačle lěkaršej na nohi pomhač, hdyž je to tola wón, kotryž šhorých hoji. — A tola, šchtožkuliž je so wschitko špytało, ewangelij mišchtrowacj abo šamo šanicžič, wón móže pšchezo hiščeže s šawołom (šap. šk. 26, 22) prajič: ale s Božej pomožu šteju ja hiščeže hač do tuteho dnja. To šlowo dyrbi wostacj; Bohu budž džak, stary ewangelij je hiščeže šprzedža šjes nami. My mamy jón hiščeže w našchich zyrkwjach. Tam so wón předuje a jedny póštny čaš druhemu praji; Šhryštuš je šorje štanjł wot mormnych. Haj, Bohu budž džak, my mamy jón hiščeže w našchich šschulach. Tam so wuczi po Lutherowym waschnju a kaž dołho wón nam druhí artikkel wukladuje: „ja wěrju, so šesuš Šhryštuš, tón wěrnny Bóh a wěrnny čšlowjet, je mój knješ, kiž je mje wumóhł“, žana nusa njeje. My mamy jón hiščeže w našchich domach. Wšchak niž w wschitkich, we wschitkich wón ženje byl njeje, ale wschudžom tam, hdyž šu biblije a špěwarške najlěpsche kniži w domje, s kotrychž so w nusy šaspěwa: „Ma tebe, Šhryščeže šameho wschu nadziju ja štaju, a pšchi šaschězach a rowach: „šesuš, moja nadzija a mój šbóžnik, tón je žiw.“ My mamy jón hiščeže w našchich wutrobach. A hdyž jenož někotři s nami wušnaja: ja wěm, so mój wumožnik žiwý je, je tu ewangelij hiščeže, je wón tam, hdyž chze najradšcho byč jako wutrobu šwješelaza, šbóžnychčzinjaza powješč wo šesuš,

kiž je sbóžnik wschittich cžlowjekow. Tón stary dobry evangelij. Bohu budź džak! my jón hišćeže mamy.

2. Bóh pomhaj nam, so jón wobkhowamy. Pšchetož, hdyž to wjazny twjerdže stejecz njednrbjało: „horjestanył na tšeczim dnju,“ šhto je potom wěrnoscž? šhto historija? Kajtu wažnoscz by potom japoschtolšte šwědczenje měło? Koho je Rephaš, koho šu czi wuczomnizy wschitzy, koho czi pjecz stow bratrow na dobo widža, koho je Jakub, koho Pawoł šam widžik, hdyž to tón horjestanjeny njebšche? „Tón artikel wo Šhrystuškowym horjestaczu,“ praji Luther, „dyrbi naš šdžeržecž, hdyž šmjercž pšchindže.“ Kaž wěcže šmjercž žana bajša njeje, ale wěrnoscž, taž wěcže je horjestacže Šhrystuškowe tón wěrnny škutk, kiž je našchej šmjercži žahadło wšak. A šhto wotwišuje wschitko wot teho škutka Božeho? Bójštwo Šhrystuškowe, wěstošč wumoženia, nadžija wěcžneho žiwjenja. Wschitko na tym wiša. Bóh pomhaj nam, so jón wobkhowamy, dobry stary jutrowny evangelij i jeho dohyczerškim šhěrlušdom: o šmjercž, hdyž je tvoje žahadło? — A dale, hdyž to wjazny w myšli šwjateho pišma a zyrkwinskeje wuczby wobštacž njednrbji: wumrjel ša našche hrěchi — hdyž dyrbinu cžeknyč, so móhli tam wostacž? Bjes horjestacža njeje žana wěrnoscž, bjes Šefuškomeho wumrjecža ša našche hrěchi žana hnada wjazny njeje. Pšchetož to je hnada Boža, so mamy na Šhrystušku wumoženje pšches jeho krej, mjenujzny wodacže hrěchow. A kaž dolho budža cžlowjekoj, kiž hrěch cžinja a šwoje hrěchi pošnaju a šacžuja, budže to trošcht šwědomnja. — Młody duchomny kiž njebšche i zyrkwinskej wuczbu pšches jene, špytašche mrežazu žonu trošchtowacž. Ale jeho šłowa bėchu šlabuške. „Šylnišcho, knješ duchomny, šylnišcho!“ šawoła šhora, „ja cžezkocže podležu a šhtož wy wschitko wo lubošcže Božej powjedacže, mi nicžo njepomha, pšchetož Bóh hrosny šchtrašowacž wschittich, kiž jeho šasnje pšchestupja, a ja šym je pšchestupila.“ Šrudny młody duchomny woteńdže a štareho našhonjeneho duchowneho k tej šhorej pošła. Tón špěwajche:

Ta krej a prawdošč Šhrystuška
Je moja drašta pšchistojna;
Š tej pšched Bohom ja wobštacž chžu,
Šdyž do njebjaj nuts počahnu.

Taž mrežaza mēr namaka. —

Bóh pomhaj nam, so wobkhowamy — stary dobry evangelij, lěkarštwo pšchecžimo šmjercži a šhudych dušchow trošcht pšchecžimo hrěchej!

Šamjen!

Wocžehnjenje našchich młodych k šchescžijanskej šwobodnosczji.

(Po Š.)

(Šłoncženje.)

IX. Prawe štejšcže štaršchich k doroscženym džěcžom.

Šdžež šo i wjetšcha bližšchi šwjast štaršcheju a džěcži rošwjajšuje, je mandželštwo. To wšchal prawje njeje, hdyž doroscženi šynojo a džowki, kotšiz maja šo nimo Boha štaršchim ša wschitko džakowacž, — haj to je šrudžaze, hdyž woni tule krocžel do mandželštwo cžinja, bjes teho, šo šu šo štaršchich w dowěrjenju a ponižnosczji wo radu prasheli a šebi jich žohnowanje wuprošyli. Ale štaršchi dyrbja šo tež taž šdžeržecž, šo móža a dyrbja džěcži k nim dowěrjenje mēč. Šdyž šyn wē: ja šmēm mojimaž štaršchimaj jenož i bohatej holzu pšchicž, — abo hdyž štaršchej doroscženu holzu štareho šwójbneho šnajomštwo dla abo druheje pšchicžiny dla wudawatej, — šo džiwacž njemōžejš, hdyž doroscžene

džěcži tule wulzy wažnu naležnoscz bjes štaršchich wobštaraja. Taž štaršchich na jene dobo „fait accompli“ hotowa wēž pšchepšlapnje — ale šhto je wina? Štaršchej abo džěcžo?

Ach, na tymle poli šo wjele šhrěšchi; ja njewēm, hač wjazny wot štaršchich abo džěcži. Ale dokelž tudy ša štaršchich pišchu, ja na to pošafuju, šo dyrbja štaršchi — kaž daloko jim to nēkaž jich šwědomnje dowoli — šwobodnu wolu džěcži cžezcžicž. Ty móžejš jako nan a macž radžicž, wotradžecž — kaž je trjeba. Ale ty nješmjiejš šo jako tyran pošafacž, ty nješmjiejš šwaričž, hdyž šo hinaš cžinjješche, hač ty chžyšche, njednrbišch hněwny na boš štipicž, hdyž žěntwa twojeho džěcža po twojich myšlach njeje. Pšchi tym wšchēm dyrbišch ša njeju prošnyč a lubošcži nješmjiejš wuštudnyč dacž.

To wšchal je móžno, šo „džěcži“ pšches šwoju winu do šrudnych wobštejnosczow pšchindu. To wšchal je šrudnje ša džěcži a ša štaršchich. Ale hōrje je, hdyž šo štaršchi tajšje žěntwy dla, kotraž šo jim njelubi, cžijcže wot džěcži džěla. Ty njemōžejš doroscžene džěcži i mozu pšched tym šakhowacž, šo njebychu nicžo wopacžne cžinike. Šusto dyrbi je šškoda hašle powucžicž, kaž je wěcže tež tebe tu a tam twojaj šškoda powucžila. Ty nješmjiejš je k temu nušowacž, šo wone twoje nahłady hnydom pšchiwōimu, ale dyrbišch šo wot nich pytač a prashecž dacž. A hdyž chžedža potom šame šwoje pučže šhodžicž, wōštaj je — wone maja šcžehwi šwojeho wopacžneho žiwjenja šame nješcž. To šo pšchemēicž nješhodži. Māle džěcži móžejš šakhowacž, šo šo na šopšchewach nješwožahaja, wulke paš niz.

Šchromadnje: Šdyž šu džěcži doroscžene a šamostatne, i wjetšcha štaršchikše powucženje dale hičž nješmjije hačž džěcži šo pytaja a šebi žadaja. Šomalku, po nēcžim dyrbja šo štaršchi šwojeho knješženja wšdacž. Woni dyrbja kaž prjedy žōrlo lubošcže, wotewrjene durje trošchta a šwērnejše rady ša džěcži wōštacž — niz paš tajzy, kotšiz ša tym šteja wschitke pučže džěcži šacžišnyč. To bēšche mi šrudnje, jako ša pšched krotkim młodeju mandželškej — kotrež pšched wažnym rošbudženjom šteješchtaj — napominach, šo byšchtaj šo štaršcheju młodeje mandželškej, kotrež bēšchtaj hišcže žiwaj, woprašchaloj, a wonaj mi i krotka wotmolwišchtaj: „To je podarmo; pšchetož štaršchej to ženje njechataj, šhtož mōj chžemoj.“

Ale taž njebudže, hdyž byšchtaj teje štaršchej pod rukomaj žohnowazeho Šhrystuška žiwaj byšoj a na njeho w modlitwje hladašoj. Šdyž by taž pola njeju byšoj, potom byšchtaj tež to žedženje mēloj, šo chžetaj tajšaj byčž, kajšejž žohnowanje, lubošcž, mēr, šwětlo a trošcht dawataj — a to wōšebje šwojim džěcžom. A hdyž tež tute (ša šebi na doroscžene džěcži myšlu) to druhdy prawje njerošymja. — haj, hdyž šu jich pučže druhdy tajše, šo dyrbja štaršchi šo rudžicž, — štaršchi tola nješpšchestanu lubowacž a prošnyč. A potom tež wěcže nješpšchestanu w wērje dobru nadžiju mēčž.

Šow plačži to rjane šłowo našcheho šbōžnika: „Šbōžni šu czi, kiž njewidža a wšchal wērja.“ Šhto dyrbinu wēricž, hdyž tež njewidžimy? Mō, bjes druhim to, šo našche džěcži, hdyž tež hačž dotal jako Bože džěcži nješhodža, haj, hdyž šo tež pšchezo bóle wot Boha šdalujaj, — haj, runjež to widžimy, dyrbinu my tola wēricž, nješhablažy wēricž, šo Boža hnada je jumu na prawy pučž dowjedže. Mōj dyrbinu wēricž, haj, my dyrbinu wjedžecž, šo je Boža lubošcž k nim tyžaz krocž wjetšcha hačž našcha.

Haj, jeno šo my njewuštudnjemy w cžakanju, w nadžiji, w wērje, w lubowanju, w modlenju — potom dyrbi šo šłoncžnje wschitko rošjajnicž. Šchtož Ambrosius, Mailandski biškop, pšched 1500 lětami šwērnej Augustinowej macžeri, Monizy, praji, mjenujzny: „Šsyn telko šyšow a modlitwow njemōže šhubjeny byčž“, to praji šwērny nješjēški paštyč dušchow tež tebi, kiž ty šnāno wo twojeho šhubjeneho Augustina žaruješch a ša njeho prošnyšch. To šo štacž njemōže, šo by šwērna proštwā nanowškeje abo macžernejše wutroby šahanibjena byla. Šbōžna šy ty, o macžerka, kiž ty šwojemu džěcžu dwōjzny žiwjenje da; přēni krocž, hdyž jo i bološcžu do šwēta narodži, drugi krocž, hdyž šy jo i tyžaz šyšami won wuprošyla je šyčow teho šwēta. „Šchtož wēri, tón njecžēka“ — tón šo njeboji; to je to jene. A to druhe: „Šbōžni šu czi, kiž njewidža a wšchal wērja.“

Šcžezkeho cžajša.

2. Šchwejda šo bliži.

Škōlo wokoło lēša ležješche šwjata cžijšchina. Mōž bēšche šo minyla. Šomalku žōkmješche šo hišcže nōžna myšla a šurjawa

Nemak bylo skoro, kaz sechzylaj bebi wój se wschej mozu zushch ludzi s waju wótrym doprajenjom sem secžericž, so dyrbjeli potom bušodžo waju sašlycho prajicz: „Bohu skorženo, taj wobaj tam nutzka sažo pravje wóttje bjes žobu sašhadžataj!“

Wotryž waju takle se žwojej dobrej myšlu a s mišym sa- dđerženjom tamnemu druhemu do předka sašstupnje, tón s tym temu tamnemu žwoju najwjetichu službu wopofaže.

Staj wój dotal nawukłoj služicž a žo do zushch ludzi do- namafacz, služtaj bebi nečkle bjes žobu jedyn druhemu s lubošču.

Dobre žlowo bebi spochi žwoje dobre město donamfuje. Žanoh' dobroh' žlowečka, kajkež bebi jedyn do druhoh' sprajitaj, njebudžetaj žo nihdy ženje kacž, ale wěšče wschěch žwojich słych žlowow, kajkež jedyn do druhoh' sawrježnje, s nim pak teho tamneho žrani.

W pólžde junu waju žadyn žwojemu njebohemu mandželskemu plafajo ja kafchežom, — tajki cžafž tu junu waju nečtó směje — tehdy budže se wschěm jeho kacžom poščže, tehdy waju žadyn niečo wjazny wrěčicž ani šdobricž njemóže.

Haj, wjele bebi žwjaty japoschtol wot kóždeho mandželskeho požada, ale niz psche wschu měru wjele, hdyž praji: „Snještaj žo bjes žobu s lubošču; wschě waju skutki njech žo s lubošču stanu.“

W Lipku je japosčatt teho mēšaza 29 theologow přenje pruhowanje wobstało. Šserb žadyn mješ nimi njeje.

W Rusku je japosčatt teho mēšaza 29 theologow přenje pruhowanje wobstało. Šserb žadyn mješ nimi njeje.

Rhěžor je žo se žwojeho pučžowanja domoj wrěčiwšchi našymit a w tu žhwilu w Wilhelmshöhe pschebwa.

Ruski žěžor Wiskawich dže jako hōščž našchego žěžora pschi manevrach wofolo Wrotšlawja — dali Wōh — pschitomny byčž. Wōh daj, žo žo pod nowym ruskim žěžorom sažo němste a ruske žěžorstwo bóle pschecželitej.

Wulke njesbože je žo sańženy thdžen na Šslepjanskim dwórnišchěžu stalo psches to, so dwaj cžahaj žromadže šjedžesčtaj.

W Lipku je japosčatt teho mēšaza 29 theologow přenje pruhowanje wobstało. Šserb žadyn mješ nimi njeje.

Ruski žěžor Wiskawich dže jako hōščž našchego žěžora pschi manevrach wofolo Wrotšlawja — dali Wōh — pschitomny byčž.

Ruski žěžor Wiskawich dže jako hōščž našchego žěžora pschi manevrach wofolo Wrotšlawja — dali Wōh — pschitomny byčž.

Sabycžiwosčž.

Šdyž ja tole žlowo mjenuju, budže nečotry na žwoju wutrobu dycicž a žo na wschelake pady dopomnicž, w kotrychž je žam sabycžily byl.

Wōšnajesich, šhto ja džu? Žebje je nečtó žranił, tebi nečajtu šchodu cžinił.

Wulzy jara dživne nečto je, žo cži žami ludžo, kottšž maja na jenym boku tajki dobry pomjatt, sažo na druhim boku nečtoto cžežto w pomjattu wobthowaja.

Wulke njesbože je žo sańženy thdžen na Šslepjanskim dwórnišchěžu stalo psches to, so dwaj cžahaj žromadže šjedžesčtaj.

W Rusku je japosčatt teho mēšaza 29 theologow přenje pruhowanje wobstało. Šserb žadyn mješ nimi njeje.

Wulke njesbože je žo sańženy thdžen na Šslepjanskim dwórnišchěžu stalo psches to, so dwaj cžahaj žromadže šjedžesčtaj.

W Rusku je japosčatt teho mēšaza 29 theologow přenje pruhowanje wobstało. Šserb žadyn mješ nimi njeje.

Wulke njesbože je žo sańženy thdžen na Šslepjanskim dwórnišchěžu stalo psches to, so dwaj cžahaj žromadže šjedžesčtaj.

W Rusku je japosčatt teho mēšaza 29 theologow přenje pruhowanje wobstało. Šserb žadyn mješ nimi njeje.

Wulke njesbože je žo sańženy thdžen na Šslepjanskim dwórnišchěžu stalo psches to, so dwaj cžahaj žromadže šjedžesčtaj.

W Rusku je japosčatt teho mēšaza 29 theologow přenje pruhowanje wobstało. Šserb žadyn mješ nimi njeje.

Wulke njesbože je žo sańženy thdžen na Šslepjanskim dwórnišchěžu stalo psches to, so dwaj cžahaj žromadže šjedžesčtaj.

Nešhto s rospominanju.

Wschědnje nawukit wot žiwych wumrjecž, — wot mřejazych žiwny byčž.

* * *

Budž žylnišchi kóžde ranje, ponižnišchi kóždy wječžor.

* * *

Kóždy pschecžel budž tebi sawdamž pschecželniwosčže Božeje.

* * *

Šromadž w měrnym cžafžu ja njeměrne cžafži žwoje mozy.

* * *

Wrtěčele drje žlōncžto šamrtěžuja — ale jo tola ženje njehašnu.

* * *

Nawukit wschědnje psches pomjedanje druhich — mjescžecž.

* * *

Nawukit pošluchacz, luby pschecželo, — potom nawukitjesch wschitko rospominacz a rēcžecž.